

Redernes indsats for grønlandske kvinder i udsatte positioner

Rederne ligger i hhv. København, Odense, Aarhus, Aalborg og Esbjerg. Rederne er væresteder og rådgivningscentre, der tager imod nogle af de mest udsatte mennesker i landet, særligt kvinder i socialt udsatte positioner og mennesker der sælger eller udveksler seksuelle ydelser for at klare sociale udfordringer.

Grønlandske kvinder har altid udgjort en betydelig del af brugerne i Reden. I de seneste to år har Rederne haft en målrettet indsats for grønlandske kvinder, hvilket har resulteret i kontakt med endnu flere. Således havde op mod en fjerdedel af brugerne i 2024 havde grønlandsk baggrund:

Institution	Antal grønlandere	Antal unikke brugere	Andel grønlandere
Reden København	77	280	27,5 %
Reden Odense	73	554	13,2 %
Reden Aalborg	111	432	25,7 %
Reden Aarhus	69	304	22,7 %
Reden Esbjerg	63	118	53,4 %
Total 2024	393	1688	23,3 %

De grønlandske kvinder i socialt udsatte positioner udgør en særlig og ofte overset gruppe, som uden målrettet hjælp går under radaren og ikke får den socialfaglige støtte de har ret til og svært brug for.

Udsatte grønlandske kvinder har i udgangspunktet de samme komplekse sociale problemer som andre udsatte danskere, fx arbejdsløshed, psykiske og helbreds-mæssige problemer, hjemløshed, samt stort forbrug af stoffer og alkohol. Dertil kommer de sproglige og kulturelle udfordringer, og vi ved også, at mange af kvinderne har traumer efter vold og seksuelle overgreb i barndommen.

Selv om kvinderne ofte har forladt Grønland for netop at komme væk fra vold og overgreb, så gentager mønstrene sig tit, når de kommer i udsattemiljøer forskellige steder i Danmark. Her er de nederst i hierarkiet, og mange er afhængige af en mandlig partner.

Derfor søger mange af kvinderne Reden, der som et skærmet tilbud for kvinder kan tilbyde en anden ro og sikkerhed end sociale tilbud for alle køn.

Behov

De grønlandske kvinder har – ligesom andre brugere af Reden – ofte brug for hjælp til at søge en social ydelse fx kontanthjælp, uddannelseshjælp eller førtidspension. De kender imidlertid sjældent deres pligter og rettigheder, hvorfor de fx ikke selv ved, hvordan de skal søge en ydelse eller fastholde en ydelse uden at blive sanktioneret. For nogle kan det ligefrem være en udfordring overhovedet at blive berettiget til ydelser, fordi de ikke har adresse i Danmark.

I mødet med sociale støtteindsatser i fx kommuner er sproget en udfordring, men kvindernes kulturelle baggrund og ønske om ikke at være til besvær betyder også, at de alt for ofte forlader sagsbehandlerens kontor uden at få formuleret deres konkrete behov og uden at forstå, hvad der er besluttet. Det betyder, at de alt for sjældent får ordentlig gavn af de forskellige sociale tilbud og indsatser, der faktisk findes.

Samtidig har kvinderne en tendens til at gå under radaren – både i Reden og i andre sociale tilbud. Det kan både skyldes, at kvinderne selv holder sig tilbage og ikke aktivt efterspørger kontakt og støtte, og det kan skyldes at medarbejderne ikke har de rette sproglige og kulturelle kompetencer til at skabe den tillidsfulde relation, der er afgørende for at kunne hjælpe socialt udsatte mennesker.

Særligt i sociale tilbud for både kvinder og mænd, har kvinderne en tendens til at holde sig for sig selv. Det kan skyldes at kvindens rolle i deres kultur traditionelt er mere tilbagetrukket, men ofte spiller det også ind, at de har en relation til en mand på tilbuddet, og derfor ikke kan tale helt frit om deres egne udfordringer.

Endelig er det et problem, at kvinderne har svært ved at praktisere deres kultur. Trods deres udsathed har kvinderne ofte stor stolthed ved deres grønlandske kultur, men mange af dem føler ikke at de hører til i fx Det Grønlandske Hus, og derfor har de meget begrænsede muligheder for at dyrke kulturelle fællesskaber.

Redernes indsats

Kvinderne har behov for en målrettet indsats med sans for de specifikke kulturelle udfordringer (og styrker) i målgruppen. I perioden 2022-2024 har der (takket være en satspuljebevilling) været ansat en grønlandskyndig medarbejder i hver Rede, som arbejder målrettet med grønlandske kvinder.

Erfaringerne herfra viser tydeligt, at hvis der er en medarbejder som er dedikeret til at skabe kontakt, har forståelse for de kulturelle udfordringer og styrker (måske endda taler sproget), så blomstrer mange af kvinderne op. Samtidig kan den særlige kontakt gøre det lettere for kvinderne at brobygge til andre tilbud – både målgruppespecifikke (fx Det Grønlandske Hus) og sociale tilbud som jobcenter, misbrugsbehandling og bosteder.

Den grønlandskyndige medarbejder kan både lave opsøgende arbejde – bl.a. for at nå den mere kaotiske gruppe af udsatte unge – gennemføre sociale aktiviteter og understøtte brobygning til andre aktører. Det har vist sig med al tydelighed, at sociale aktiviteter har stor betydning for kvindernes selvværd og oplevelse af inklusion. Fælles spisning (gerne med grønlandsk mad), fortællerværksteder og kreative aktiviteter er både med til at skabe et særligt fællesskab for de grønlandske kvinder og til at synliggøre den grønlandske kultur for de andre brugere i Reden.

Samtidig kan den grønlandskyndige medarbejder skabe en tillidsfuld relation til kvinderne. Denne relation giver mulighed for støtte kvinderne og brobygge til både socialfaglige kolleger i Reden og til andre aktører. På den måde kan indsatsen understøtte, at kvinderne bliver bedre i stand til at tage imod den hjælp de har behov for og ret til. Og det gør en stor forskel. Vi har bl.a. set, hvordan det, endelig at få en social ydelse, kan forbedre kvindernes økonomi, hvilket igen kan bidrage til bedre trivsel med mindre risikoadfærd og reduceret indtag af stoffer/alkohol.

Økonomi og organisering

Rederne har gode og konstruktive samarbejder med kommunale og regionale indsatser og med andre aktører. Det er tydeligt, at kombinationen af at være et skærmet tilbud kun for kvinder og samtidig have en grønlandskyndig medarbejder giver nogle muligheder for relationsdannelse (og dermed hjælp), som er meget svære at skabe i kønsblandede tilbud.

Ved finanslovsforhandlingerne i efteråret 2024 blev der på SSA-reserven afsat 1,4 mio. kr. til at videreføre deres indsats over for udsatte kvinder med grønlandsk baggrund. De midler udgør et vigtigt, men ikke dækkende bidrag til arbejdet. De samlede udgifter til fuldtidsansatte grønlandskyndige medarbejdere i hver Rede samt til aktiviteter for kvinderne beløber sig til ca. 4,4 mio. kr. årligt.